

Arriettas hemmelige verden

Arriettas hemmelige verden

Studio Ghibli virkeliggjør en 35 år gammel plan om en filmatisering av Mary Nortons *Lånerne*-bøker. Resultatet er en lavmælt, men likefullt slagkraftig film som inspirerer.

Kari-gurashi no Arietti
Hiromasa "Maro" Yonebayashi
Studio Ghibli
2010
Panvision
16:9 Fullskjerm, 1080p
Dolby DTS-HD Master Audio 5.1
94 min.
2

5

Litt til deg og litt til meg

Det famles, øyensynlig, hos ærverdige Studio Ghibli for tida. Sjefen sjøl, Hayao Miyazaki - eller "gud" blant animasjonskjennere - begynner å dra på åra og kapasiteten er dårligere enn den har vært. Følgelig kan ikke Miyazaki selv ha full kreativ kontroll over alle studioets prosjekter. Og det er her famlingen starter. For hvem skal egentlig overta etter den kontrollfreakete og gudsbenådede animatør og regissør? Førrige gang far Miyazaki ikke regisserte en Ghibli-produksjon, den heller mislykkede

Tales from Earthsea (2006), ble sjefens sønn, landskapsarkitekten, Goro Miyazaki satt til å klare brasene. Det gjorde han ikke. Og nå da Ghibli endelig skal gi liv til Mary Nortons småfolkunivers, synes det som om registolen ble fylt av en tilfeldig ansatt ved studioet. All ære til Hiromasa "Maro" Yonebayashi, men noen stor leder og inspirasjonsfigur for studioet er han ikke. Intervjuene med Maro og Miyazaki som følger med denne utgivelsen er interessante, men også vonde å se på da Miyazakis tvil over Maros evner kommer så tydelig til uttrykk.

Heldigvis har

Arrietta blitt en såpass god film, at mye av tvilen kan legges på hylla forholdsvis raskt. I filmen møter vi unggutten Johs idet han kjøres til bestemor og hushjelpen hennes på landet for å en periode med hvile før en hjerteoperasjon. Samtidig møter vi Arrietta som bor sammen med mor og far - en utdøende rase småfolk som kaller seg for "lånere" - under gulvet i huset til bestemoren. Arrietta er en egenrådig jente som ikke hører på foreldrenes formaninger om å holde seg unna menneskene - eller 'neskene som lånerne sier. Det drøyer ikke lenge før Johs oppdager Arrietta, og de to innleder en relasjon. Johs skjenker Arrietta og familien små og store gaver, men hadde ikke regnet med at hushjelpen skulle by på problemer. Historien utvikler seg til et eventyr med både spenning og sterke følelser.

Regissør Maro forhaster seg ikke. Den innledende timen går svært så stillferdig for seg, men det er likevel en suggererende stemning i filmen. Karakteren Arrietta innehar etableres sakte, men sikkert og det er umulig å ikke bli fascinert av hennes ivrige utforsking av 'neskenes verden og hvordan hun tøyer grensene som foreldrene hennes etablerer. Det blir aldri kjedelig, men barn oppdratt på det hesblesende tempoet til Cartoon Network og Disney Channel, kan ha problemer med å tilpasse seg sendrektigheten i

Arrietta. Men greier de først å bli fenget, er det en perle av en film som møter dem - full av små og store overraskelser, overdådig visuell rikdom og ikke så rent lite spenning.

Arrietta ser på alle måter ut som en Ghibli-film; detaljrikdommen er slående. Scenene fra det lille huset til Arrietta og hennes familie er fantasirike i hvordan hverdagslige objekter får nytt bruksom i deres miniatyrverden. Likeså gripende er 'neskenes verden og interiøret i huset til bestemor er måteholdent, men vakkert. Naturen, avbildet fra Arriettas synsvinkel, er altoppslukende og særs fascinerende. Karakterdesignet er også typisk for Ghibli - "strømmlinjeformet mangfold" er kanskje en dekkende beskrivelse. Arrietta, bestemor og Johs har et klassisk, menneskelig, design med langstrakte trekk typisk for godhjertede karakterer i Ghibli-universet. Hushjelpen derimot er liten og bred med tydelige kroppslige defekter typisk for Ghiblis slemme karakterer. Selv om dette er velkjente designgrep, slutter den visuelle festen aldri å imponere.

Selv om

Arrietta er en stillferdig film, er den lagt fra strippet for spenning og scener med dynamikk. Det første låneraidet som Arrietta er med på er nervepirrende. Det er den finstemte animasjonen Ghibli-staben leverer som gir filmen en suggerende stemning og velbalansert spenning. Som alltid hos Ghibli er animasjonen imponerende gjennomført - den stillferdige stemningen legger høyere press på animatørene og deres behandling av de mer finstemte bevegelsene hos hver karakter. Dette materialet mestrer Ghibli-animatørene til fulle og hele filmen er en studie i sober behandling av følelser og stemningskifter.

I filmen er handlingen plassert til vår tid, mens Mary Nortons første *Lånerne*-bok kom opprinnelig ut i 1952. Selv om handlingen er oppdatert til dagens samfunn, er det likefullt noe gammelmodig over lånerne handlinger. Tanken om at de kun låner det 'neskene selv ikke har brukt for eller vil savne, hører på mange måter til en tid hvor ressursene var knappere enn i dagens overflodsamfunn. Så kanskje filmen om den heltmodige jenta, kan sende noen signaler til den oppvoksende generasjonen om å se på eget forbruk med nye øyne. Så er da også filmens moral krystallklar og på japansk vis kommunisert så til de grader tydelig, at det blir noe naivt over det hele.

Til tross for den noe trege starten på filmen, har historien om Arrietta og Johs fengst mitt testpanel av 9-årig jente og 4-årige gutter. En typisk jentefilm skulle man tro, men gutter som ellers er mer opptatt av biler og enkle historier, har latt seg gripe av denne stillferdige filmen. Et godt tegn, vil jeg tro, både for filmen og guttene.

Utgivelsen:

Arriettas hemmelige verden er på alle måter en stillferdig film som krones med en lavmelt utgivelse. Bildet presenteres, som seg hør og bør på blu-ray, feilfritt. Lyden kommer i en Master Audio 5.1-miks som yter rettferd til stemmegiverne, så vel som den ambiente, stemningsskapende musikken.

Blant ekstramaterialet er det ved første øyekast ikke så mye å hisse seg opp over. Vi får presentert en lang rekke trailere, og for den aller største fansen er det en mulighet til å se hele filmen som storyboard. Det skal sies at dette er ikke for de med en utålmodig sjel. Det som ER å hisse seg opp over, er intervjuene jeg refererte til innledningsvis i denne omtalen. Nesten litt underlig at disse er inkludert på denne nordiske utgivelsen - de er nemlig utelatt fra den amerikanske utgivelsen av filmen. Jeg ble regelrett sjokkert over innholdet. Først og fremst burde regissør Maro fått en smule regi slik at han fremsto mindre tafatt og gjentakende i intervjusituasjonen. Når det er sagt, så kommer det frem mye sjarm gjennom intervjuene fra en ellers ganske usikker person. Det er når Miyazaki sjøl setter seg i intervjustolen at det virkelige sjokket kommer - han regelrett avkler den underdanige regissøren for åpent kamera. Hva som er hensikten, fra Miyazaki og utgiveren, er hevet over min forstand. I mine øyne har "gud" tatt et steg ned fra tronen sin.

Når det verste sjokket har gitt seg, må det sies at mange av mistankene som Miyazaki frembringer om filmens regissør tilbakevises gjennom en veldig fin film.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 14.08.12

Takk til Panvision for anmeldereksemplar.

Trailer Arriettas hemmelige verden:

Ja

[Arrietta cover;](#)